

Nr 154.

Ankom till riksdagens kansli den 24 maj 1946 kl. 1 em.

Utlåtande i anledning av väckta motioner angående inplacering å övergångsstat av personal, som i samband med statens övertagande av enskild järnväg övergått i statens järnvägars tjänst före den 1 juli 1945.

(4:e avd.)

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Herman Ericsson m. fl.* (I: 132) och den andra inom andra kammaren av herr *Sundberg m. fl.* (II: 209), har hemställts, att riksdagen måtte besluta uppdraga åt Kungl. Maj:t att vidtaga åtgärder för att den personal, som i samband med statsövertagande av enskild järnväg övergått i statens järnvägars tjänst före den 1 juli 1945, måtte inplaceras på övergångsstat enligt samma grunder, som bestämdes efter förslag av Kungl. Maj:t i propositionen nr 130 år 1945.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt förslag, får utskottet hänvisa till motionen I: 132.

Över motionerna har, efter därom i vederbörlig ordning gjord framställning, *allmänna lönenämnden (kommunikationsverken)* den 8 mars 1946 avgivit yttrande, vilket såsom bilaga fogats härvid. (*Bilaga.*)

Såsom av handlingarna i ärendet framgår ha avlöningsvillkoren för befattningshavare, vilka i samband med förstatisering av enskild järnväg övergått i statens järnvägars tjänst och därvid uppförts å övergångsstat, bestämts enligt tvenne från varandra skilda system. Sålunda ha befattningshavare, som övergått i statens järnvägars tjänst före den 1 juli 1945, bibehållits vid de avlöningsvillkor, de åtnjutit enligt vid övertagandet gällande bestämmelser för den enskilda järnvägen. Har däremot övergången skett efter nämnda tidpunkt, ha befattningshavarna inplacerats på statens järnvägars övergångsstat. De olika systemen ha bland annat medfört, att de före den 1 juli 1945 övertagna befattningshavarna icke kommit i åtnjutande av konjunkturtillväg i samma omfattning som de därefter övertagna.

Liksom allmänna lönenämnden kan utskottet icke finna, att några sakliga skäl föreligga för att å personal, som övertagits före den 1 juli 1945, tillämpa andra och oförmånligare villkor än dem som gälla för personal, som övertagits efter nämnda dag. Utskottet tillstyrker därför, att åtgärder vidtagas i det av motionärerna avsedda syftet.

Utskottet.

Vid bifall härtill torde bemyndigande böra lämnas Kungl. Maj:t att inrätta för ändamålet erforderliga befattningar å övergångsstat i högre lönegrader än A 20. Beträffande befattningar i högst A 20 tillkommer sådan befogenhet Kungl. Maj:t.

Under åberopande av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen må i anledning av motionerna I: 132 och II: 209

a) anhålla hos Kungl. Maj:t att Kungl. Maj:t ville vidtaga åtgärder för att den personal, som i samband med statsövertagande av enskild järnväg övergått i statens järnvägars tjänst före den 1 juli 1945, må inplaceras på övergångsstat enligt samma grunder som gälla för sådan personal, som övergått i statens järnvägars tjänst efter den 1 juli 1945,

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att inrätta för ändamålet erforderliga befattningar å övergångsstat i högre lönegrader än A 20.

Stockholm den 24 maj 1946.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 152.

Bilaga.

Till riksdagens statsutskott.

Sedan Kungl. Maj:t anbefallt allmänna lönenämnden att till riksdagens statsutskott avgiva yttrande över av H. Ericsson m. fl. väckta motioner (I: 132 och II: 209) angående inplacering på övergångsstat av viss personal, som i samband med statens övertagande av enskild järnväg övergått i statens järnvägars tjänst före den 1 juli 1945, får lönenämnden anföra följande.

Personal, som övergått i statens järnvägars tjänst i samband med förstatligande av enskild järnväg före den 1 juli 1945 och som därvid uppförts å övergångsstat, har enligt stadgande i vederbörligt köpeavtal bibehållits vid de anställnings- och avlöningsvillkor densamma åtnjutit enligt vid övertagandet gällande bestämmelser för den enskilda järnvägen. Före den 1 juli 1945 har denna personal även kvarstått å de vid den enskilda järnvägen gällande pensionsreglementena.

Vid framläggande av förslag angående införlivande i statsbanenätet av Stockholm—Västerås—Bergslagens järnvägar meddelade styrelsen, att det med hänsyn till föreliggande överenskommelser om statsövertagande av vissa pensionskassors rörelse befunnits erforderligt att företaga vissa ändringar i den avtalsparagraf (§ 5), vilken plägade reglera den vid statsförvärvet övertagna personalens förhållanden. I samband därmed hade, efter överläggningar med personalens organisationer, sagda paragraf i förevarande fall jämväl i övrigt erhållit en i viss mån annan lydelse. Det vore sålunda bland annat avsett, att samtliga övertagna tjänstemän hädanefter skulle inplaceras på befattningar inom den lönegrad, som för vederbörande kunde att angivas i personalbilagan till blivande avtal om järnvägens överlåtelse till staten. Detta innebure således, att befattningar å övergångsstat skulle begäras för de befattningshavare, vilka icke kunde omedelbart placeras på aktiv stat.

Vad järnvägsstyrelsen anfört föranledde icke någon erinran av Kungl. Maj:t och riksdagen (jfr prop. 1945:130 och rd. skr. 1945:210). De nya bestämmelserna ha från den 1 juli 1945 tillämpats vid förstatligandet av Halmstad—Nässjö m. fl. järnvägar och äro avsedda att tillämpas jämväl vid framtida övertaganden av enskilda järnvägar.

Såsom motionärerna framhållit, äro de avlönings- och pensionsförmåner, som enligt de före den 1 juli 1945 tillämpade grunderna tillkomma övertagen, å övergångsstat placerad personal vid statens järnvägar, i vissa fall sämre än de, som utgå till den aktiva personalen vid statens järnvägar. Det har synts motionärerna oformligt att vid statens järnvägar ha befattningshavare anställda, som få fullgöra samma arbete men erhålla avsevärt mycket lägre lön, förmåner och pension än de, som övertagits från den 1 juli 1945. Motionärerna hemställa därför, att riksdagen måtte besluta uppdraga åt Kungl. Maj:t att vidtaga åtgärder för att den personal, som i samband med statsövertagande av enskild järnväg övergått i statens järnvägars tjänst före den 1 juli 1945, måtte inplaceras på övergångsstat enligt samma grunder, som bestämdes efter förslag av Kungl. Maj:t i proposition 1945:130.

Lönenämnden, som förutsätter att motionärerna endast avsett en förbättring av förmånerna för den i tjänst varande personalen, har under hand

från järnvägsstyrelsen inhämtat, att vissa av de å övergångsstat uppförda befattningshavarna, som övergått till statens järnvägar i samband med tidigare förstatligande av enskilda järnvägar, uppbära icke oväsentligt lägre lön än den, som utgår till statens järnvägars aktiva personal med liknande arbetsuppgifter. Detta beror bland annat på att dessa befattningshavare icke kommit i åtnjutande av konjunkturtillägg i samma omfattning som personalen vid de under de senaste åren förstatligade järnvägarna.

Såvitt lönenämnden kan finna, föreligga icke några sakliga skäl för att å personal, som övertagits i samband med enskild järnvägs förstatligande före den 1 juli 1945, skola vid statens järnvägar tillämpas andra avlöningsvillkor än å sådan personal, som övertagits efter nämnda dag. Lönenämnden finner fördenskull motiverat, att åtgärder vidtagas i det av motionärerna avsedda syftet.

Under hänvisning till det anförda får lönenämnden, som under hand samrått med järnvägsstyrelsen, tillstyrka, att de cirka 70 befattningshavare, som den 1 juli 1946 beräknas kvarstå å övergångsstat med lön enligt tidigare vid enskild järnväg tillämpat reglemente, skola erhålla ordinarie befattningar å övergångsstat vid statens järnvägar och att därvid inplacering i löneklass skall ske efter samma regler, som tillämpats vid uppförande å aktiv stat av från enskild järnväg övertagen personal. Då härför torde komma att behövas vissa befattningar i 21 och högre lönegrader men deras antal icke nu kan definitivt fastställas, vill lönenämnden ifrågasätta, huruvida icke riksdagen vid bifall till vad lönenämnden ovan förordat bör bemyndiga Kungl. Maj:t att inrätta för nämnda ändamål erforderligt antal sådana befattningar å övergångsstat.

Tilläggs må, att från järnvägsstyrelsen i detta sammanhang framhållits, att under de senaste fem åren ett antal (omkring 60) från enskild järnväg övertagna tjänstemän överförts från övergångsstat till aktiv stat och därvid — enligt eget medgivande — placerats i en lägre lönegrad än den, personalbilagan till vederbörligt köpekontrakt angiver. Då dessa tjänstemän åtminstone i vissa fall skulle komma att stå i en sämre löneställning än den, som vid ett bifall till motionerna skulle komma därav berörda befattningshavare till del, synas åtgärder böra vidtagas i syfte att även de till aktiv stat i lägre befattning överförda tjänstemännen skola kunna å övergångsstat erhålla ordinarie befattning i den lönegrad, i vilken de avsetts att inplaceras.

I avgörandet av förevarande ärende ha deltagit undertecknad lönenämndens ordförande samt ledamöterna Gabrielsson, Lingman, Magnusson, Ruist, Wahlmark och Wold.

Stockholm den 8 mars 1946.

ERIK STRIDSBERG.

Lennart Rydback.